

CAPÍTOL 1

Jo conduïa per una solitària carretera de la Patagònia (aquella terra que va rebre el seu nom de la tribu nativa que se suposa que tenia els peus, o *patas*, molt grossos), quan tot d'una vaig veure al costat de la carretera un farcell d'aspecte estrany. Instintivament, vaig alentir la marxa i amb gran estupefacció vaig veure un ble de cabells rossos que sortien de sota una manta blava que semblava embolcallar una forma humana. Vaig aturar el cotxe, i quan en vaig baixar, vaig quedar del tot estupefacte. Allà, a centenars de quilòmetres del poble més proper, enmig d'una franja nua de terra sobre la qual no es veia cap casa, cap cleda, ni tan sols un arbre, un jove dormia plàcidament sense ni una sola preocupació en la seva cara innocent.

El que vaig confondre per una manta en realitat era una llarga capa blava amb muscleres, sota la qual es veia un folre morat i uns pantalons blancs, una mica semblants als bombatxos, el final dels camals dels quals estaven ficats en un parell de lluent botes negres de pell.

El conjunt li conferia un aire principesc, incongruent en aquelles latituds. Un fulard de color blat surava despreocupadament en la brisa primaveral, i en ocasions se li mesclava amb els cabells i li proporcionava un aspecte malenconiós i ensomniat.

Vaig quedar-me dret allà una estona, bocabadat davant el que per a mi era un misteri inexplicable. Era com si fins

i tot el vent, precipitant-se avall per les muntanyes en grans remolins, l'hagués evitat amb la polseguera.

Vaig comprendre de seguida que no podia deixar-lo allà dormint, desvalgut, sense aigua ni menjar, en aquell lloc solitari. Encara que el seu aspecte no provoqués la menor de les pors, vaig haver de superar una recança apresada d'acostar-me a un desconegut. Amb dificultats, vaig agafar-lo en braços i vaig posar-lo al seient de l'acompanyant.

El fet que no s'hagués despertat em va sorprendre fins al punt que vaig témer que pogués ser mort. Un pols dèbil però constant va confirmar que no era així. Quan vaig tornar a deixar-li la mà inerta al seient, vaig pensar que, si no hagués estat tan influït per les clàssiques imatges d'èssers alats, hauria cregut que era en presència d'un àngel que havia descendit a la Terra. Més tard vaig saber que el noi estava exhaust i a les acaballes de les seves forces.

Quan vaig reprendre la marxa, vaig passar molta estona pensant en com els adults, amb els seus advertiments per a protegir-nos, ens aparten dels altres, fins al punt que tocar o mirar algú altre als ulls provoca una desagradable sensació d'aprensíó.

—Tinc set—va dir el jove de cop i volta, i em va sobresaltar, perquè gairebé havia oblidat que no estava sol.

Tot i que va parlar amb veu baixa, el seu so clar tenia la qualitat transparent de l'aigua que demanava.

En viatges llargs com aquest, que duren fins a tres dies, sempre duc al cotxe beguda i entrepans, i així no he d'aturar-me per a res més que fer benzina. Vaig donar-li una ampolla, un got de plàstic i un entrepà de carn amb tomàquet embolicat en paper d'alumini. Va menjar i beure sense dir ni una sola paraula. Mentrestant, les preguntes se'm formaven

al cap. D'on vén's? Com has arribat fins aquí? Què feies, ajagut a la vora de la carretera? Tens família? On són? Etcètera. A causa de la meva naturalesa delerosa, plena de curiositat i del desig de ser d'ajut, encara avui em felicito per haver estat capaç de romandre en silenci durant aquells interminables deu minuts, esperant que el jove recuperés la força. Ell, per altra banda, va empassar-se la beguda i el menjar com si fos el més normal del món que, després de jaure abandonat en un semidesert, algú aparegui i et doni beguda i un entrepà de carn.

—Gràcies —va dir quan s'ho hagué acabat, i va repenjar-se una vegada més contra la finestreta, com si aquella paraula fos prou per a aclarir-me tots els dubtes.

Al cap d'un moment, vaig adonar-me que ni tan sols li havia preguntat on anava. Com que l'havia trobat a la banda dreta de la carretera, senzillament vaig donar per descomptat que anava cap al sud, però de fet era més probable que estigués intentant arribar a la capital, que era cap al nord.

És notable la facilitat amb què assumim que els altres van en la mateixa direcció que nosaltres.

Quan vaig tombar-me per mirar-lo un altre cop, era massa tard. Un nou somni se l'havia endut lluny, lluny.

CAPÍTOL 2

Hauria d'haver-lo despertat? No, perquè calia que continués-sim; hauria estat impossible quedar-se allà i prou, i si anàvem cap al nord o cap al sud no era important.

Vaig accelerar. Allò era diferent d'altres vegades, en què malgastava el temps i la vida preguntant-me quin camí havia d'agafar.

Estava submergit en aquests pensaments quan, al cap de molta estona de conduir, tot d'una vaig notar un parell d'ulls blaus brillants que m'observaven amb curiositat.

–Hola –vaig dir, i em vaig tombar breument cap al jove misteriós.

–Què és aquesta màquina en què viatgem? –va preguntar, i deixà que els seus ulls vaguessin per l'interior—. On té les ales?

–Vols dir el cotxe?

–Un cotxe? No pot sortir de la Terra?

–No –vaig respondre, amb el meu orgull pel cotxe desinflat.

–I no pot sortir d'aquesta franja grisa? –i assenyalà amb el dit cap al parabrises, la qual cosa em féu conscient de les meves limitacions.

–D'aquesta franja se'n diu *carretera* –vaig explicar, mentre pensava per a mi: «D'on baixa aquest noi?»—. I si en sortim a aquesta velocitat, acabarem morts.

–Les carreteres sempre són tan tiràniques? Qui les va inventar?

–La gent.

Enfrontat a preguntes tan senzilles, les respostes semblaven immensament difícils. Qui era aquest jove, radiant d'innocència, que feia tremolar fins als fonaments el meu sistema heretat de creences?

–D'on véns? –vaig preguntar–. Com has arribat fins aquí? El seu aspecte resultava estranyament familiar.

–Hi ha gaires carreteres a la Terra? –va dir, ignorant les meves preguntes.

–Sí, incomptables.

–Jo he estat en un lloc sense carreteres –va dir el misteriós jove.

–Doncs allà la gent es deu perdre –vaig comentar, i notava com la curiositat cada minut em creixia, per saber qui era i d'on venia.

–Però quan no hi ha carreteres a la Terra –va continuar, impertèrrit–, la gent no pensa a buscar orientació als cels?

I va mirar enlaire per la finestreta.

–Durant la nit –vaig comentar– és possible guiar-se pels estels. Però quan la llum del sol és massa forta, ens arriscaríem a quedar-nos cecs.

–Ah –va fer el jove–. Els cecs veuen el que els altres no gosen veure. Deuen ser els més valents de tots.

No vaig saber què respondre, i el silenci descendí sobre nosaltres mentre el cotxe continuava corrent damunt la tirànica franja grisa.

CAPÍTOL 3

Al cap d'una estona, vaig insistir, imaginant que no havia respost per timidesa:

–Què t'ha passat? Pots explicar-m'ho. Si necessites ajuda, te'n donaré.

Però el jove continuava en silenci.

–Pots confiar en mi. Digues-me com et dius i quin problema tens –vaig continuar, sense voler deixar-ho córrer.

–El meu problema –va repetir per fi.

–Bé, sí... –vaig intentar fer les coses més fàcils amb un somriure, perquè se sentís més còmode–. Si ets estirat al voral de la carretera, enmig del no-res, és evident que tens un problema.

Al cap d'un moment de reflexió, em va sorprendre amb una pregunta:

–Què és exactament un problema?

Vaig somriure, pensant que ho deia amb ironia.

–Què és un problema? –va insistir, i es féu evident que esperava una resposta.

Sense acabar de vèncer la sorpresa, vaig pensar que potser no havia entès la meva pregunta.

–*Problem, problème* –vaig provar en altres llengües, tot i que la paraula sonava més o menys igual en totes.

–Ja he sentit la paraula –em va interrompre–. Però podries explicar-me què significa?

Vaig intentar debades extreure de la meva memòria una definició de diccionari, astorat perquè en un món farcit de

problemes aquell adolescent encara no s'havia topat amb el concepte. Finalment, en veure que no podia fugir de la seva mirada penetrant, vaig intentar explicar-me amb les meves paraules.

–Un problema és com una porta de la qual no tens la clau.

–I què fas quan tens un problema? –va preguntar el jove, cada cop més interessat en la conversa.

–Bé... –vaig reflexionar–. La primera cosa que cal fer és veure si el problema és teu de debò; o sigui, si t'obstrueix el camí. Això és una qüestió d'importància vital –vaig explicar–, perquè conec molta gent que es fica en els afers dels altres que no els han demanat ajut. Malgasten temps i esforços, i impedeixen que els altres trobin les seves solucions.

Vaig veure que assentia per mostrar acord amb aquesta veritat evident, tan difícil d'acceptar per a molts adults.

–I si el problema és teu? –va continuar, tombant-se cap a mi.

–Aleshores, primer has de trobar la clau adequada i després introduir-la correctament al pany.

–Sembla senzill –va comentar el jove, assentint un altre cop.

–De cap de les maneres –vaig dir–. Hi ha els que no troben la clau, no perquè els falti imaginació, sinó perquè no proven dos o tres cops les claus que tenen a la seva disposició, i de vegades ni tan sols un cop. Volen que els posin la clau a la mà o, encara pitjor, que algú els obri la porta.

–Tots són capaços d'obrir una porta?

–Si estàs convençut que pots, molt probablement ho faràs. Però si creus que no pots, és gairebé segur que no te'n sortiràs.

–Què els passa als que no aconseguen obrir la porta?

–Han de provar-ho una vegada i una altra fins que se'n surten, o mai no aconseguiran explorar tot el seu potencial. –Aleshores, com si pensés en veu alta, vaig afegir:– No serveix

de res perdre la calma, barallar-nos amb la porta i fer-nos mal, i donar-li la culpa de tots els nostres conflictes. Ni tampoc no hauríem de resignar-nos a viure en aquesta banda de la porta, somniant què pot haver-hi a l'altra banda.

–I no hi ha cap motiu vàlid per a no obrir la porta? –insistí el jove, com si es resistís a alguna cosa.

–Al contrari! –vaig exclamar–. La gent ha desenvolupat una capacitat extraordinària per a justificar-se. Pots justificar la teva incapacitat per manca d'afecte, de formació, o pels sofriments que has suportat. Et pots convèncer que no travessar la llinda és el que cal fer, ja que podria haver-hi perills i amenaces amagats al darrere. O podries declarar cínicament que no estàs interessat en el que podries trobar a l'altra banda. Això no són més que maneres de dissimular el dolor provocat pel teu fracàs. Com més ajornes haver d'enfrontar-te a l'obstacle del teu camí, més creix la dificultat i tu t'empeteixes o, per dir-ho amb unes altres paraules, com més temps arrosseguis un problema, més pesant es tornarà.

Vaig notar que la resistència del jove es debilitava, però la permanència de l'aspecte de tristor i resignació de les seves faccions va obligar-me a continuar:

–Tot això mena a la infelicitat. El camí cap al creixement i la satisfacció espirituals exigeix el coratge per a créixer i canviar. Hem d'estar disposats a abandonar la nostra posició còmoda i enfrontar-nos al problema tantes vegades com calgui, fins a tenir la satisfacció de resoldre'l per poder travessar aquella porta i continuar.

–I com trobaré la clau correcta? –va preguntar, sense donar-me temps per a gaudir de l'elegant analogia entre problema i porta, analogia que òbviament ell no estava en condicions d'apreciar.

Fou en aquest punt que em vaig veure obligat a alentir la marxa per tal d'avançar un camió ple de bestiar. En fer una ullada a l'indicador de gasolina, tot d'una em va fer por que no tingués prou combustible per a arribar a la propera estació de servei, a molts quilòmetres de distància. Molt a contracor, vaig obligar-me a reduir la velocitat a fi de disminuir el consum de gasolina, ja que, per desgràcia, el meu cotxe no estava equipat amb un d'aquells ginys electrònics moderns que calculen amb precisió quants quilòmetres es poden recórrer amb una quantitat determinada de combustible. Era un consol, però, saber que el camió m'aniria al darrere, o sigui que vaig avançar-lo amb un somriure ample, i vaig ser recompensat pel clàxon alegre del conductor. A la Patagònia encara avui dia és una ocasió alegre, i fins i tot una benedicció, trobar-se un altre ésser humà, de manera que les salutacions d'aquest tipus han esdevingut un costum establert.

—Com trobaré la clau correcta? —va insistir el jove, insensible a les meves reflexions, i féu evident que no era dels que deixaven passar una pregunta un cop l'han feta.

—Exactament així! —vaig exclamar, intentant dissimular una lleugera exasperació deguda a la fatiga del camí—. Vull dir que, si fas una pregunta una vegada i una altra, sempre trobaràs una resposta. I si continues provant al pany totes les claus de què disposes, a la fi obriràs la porta.

I vaig pensar: «I si continues repetint la pregunta dos o tres dies més, em faràs tornar boig del tot». I una veueta dintre meu va traduir això com «assenyat del tot».